

Priloga 1

Prispevek OdP! k delovnim tezam za prenovu prostorske in gradbene zakonodaje

Ta prispevek skupine Odgovorno do prostora! je zbirka potrebnih ukrepov in sprememb prostorske zakonodaje pripravljena kot odziv na Delovne teze za prenovu prostorske in gradbene zakonodaje (Direktorat za prostor MzIP, 13.5.2013). Prispevek OdP! povzema ugotovitve več posvetovanj in razprav, spodbujenih z različnimi problemi in aktualnimi zakonodajnimi predlogi ter izvedenih v širokem krogu zainteresirane strokovne javnosti v preteklih letih. Zbirka je pripravljena z namenom, da tvorno prispeva k iskanju rešitev, ki naj končno zamejijo neustrezno stanje v prostoru, neučinkovitost zakonodajnega okvira in prakse njenega izvajanja.

Prispevek odraža strokovno soglasje o tem, da so korenite zakonodajne spremembe nujne tako zaradi stanja v prostoru kot zaradi ustvarjanja zdravih pogojev za družbeni in gospodarski razvoj. Strokovna javnost ob tem trdno verjame, da je učinkovit zakonski okvir možno oblikovati pod dvema pogojema:

- da so nove rešitve celovito domišljene in da posežejo tudi v način delovanja vseh udeležencev v izvajanju zakonodaje kar skuša OdP! ilustrirati s predlogom ZGOdbE ter
- da se pravočasno vključi v pripravo novih rešitev strokovno znanje in izkušnje iz prakse kot tudi, da se nove rešitve doreče v posvetovanju s širšo zainteresirano javnostjo.

Prispevek je urejen tako, da vključuje tudi povezavo na Delovne teze DP MzIP, z dne 13.5.2013 in sicer :

- (+) je upoštevano tudi v Delovnih tezah MzIP
- (-) ni obravnavano v Delovnih tezah MzIP
- (*) je delno obravnavano v Delovnih tezah MzIP

1. Izhodišča in prioritete

1.1 Ukrepi, zakonodaja in delovanje sistema prostorskega načrtovanja naj bodo zasnovani in izvajani kot **podpora kakovostnemu prostorskemu razvoju** in kot spodbuda gospodarskemu razvoju in izboljšanju kakovosti bivanja ter zdravja ljudi. (-)

1.2 Na vseh področjih in ravneh naj se dosledno zagotavlja **vzdržen prostorski razvoj**, preprečuje nadaljnje degradacije slovenskega prostora in zagotovi ozaveščeno ter odgovorno ravnanje vseh deležnikov; javna uprava, splošna in strokovna javnost, investitorji in odločevalci - politika. (-)

1.3 Upošteva naj se, da je **urejanje prostora** ponavljajoč **družbeni proces** in da je vsak prostorski akt v prvi vrsti **družbeni dogovor o prostorskem razvoju**. Prostorsko načrtovanje mora zato zagotoviti enakopravno zastopanost in »slišnost« vseh akterjev v prostorskem razvoju, voditi procese njihovega usklajevanja in v obravnavo ponujati strokovno najustreznejše rešitve ter jih argumentirati. (-)

1.4 **Prostor je naša skupna dobrina**, skupen javni interes, zato je ozaveščanje o njegovem pomenu in vključevanje javnosti v postopke širša družbena naloga, ki jo opravljajo vsi deležniki. Pri tem ima posebej pomembno vlogo ministrstvo, odgovorno za prostor. Vzgoja o pomenu prostora in sodelovanju v urejanju prostora, t.i. »**prostorska pismenost**« naj zato postane pomemben del splošne izobrazbe o odgovornem odnosu do prostora in prispeva k večji kakovosti grajenega (arhitekture in oblikovanja v prostoru), t.i. »**kulturi gradnje**«. (-)

1.5 Spodbuja naj se **strokovno in odgovorno delo vseh deležnikov** v postopkih urejanja prostora, odprto sodelovanje med deležniki ter promovira primere dobre prakse. (-)

1.6 Ukrepi in spremembe zakonodaje naj se pripravijo na osnovi **analize in ocene stanja**, medresorskih uskladitev, javne razprave ter izbranih primerov dobre tuje prakse, kolikor jih je možno prenesti v slovenski družbeni okvir ter naj podpirajo večjo učinkovitost sistema

prostorskega načrtovanja - odpravljajo blokade in učinkovito vključujejo v postopke tudi strokovno in splošno zainteresirano javnost javnosti. (-)

1.7 Predlaga se stalno sprotno **preverjanje učinkov zakonodajnih določil v praksi**, da bodo lahko sledila spreminjajočim se razvojnim izzivom družbe. Za preverjanje učinkov zakonodaje je treba najprej določiti jasne, merljive in uresničljive cilje. S sistematičnim spremljanjem stanja je treba začeti sočasno s sprejetjem posameznih predpisov. Za spremljanje stanja prostora je treba zagotoviti ustrezen sistemski okvir (predpisi, informacijski sistem) in finance. (-)

1.8 **Prostorska zakonodaja mora vzeti v ozir tudi resorne predpise**, povezane z urejanjem prostora ter poskrbeti za učinkovito usklajevanje na ravni predpisov in predvsem načrtovanja. (*)

1.9 **Prizadevanja urejanja prostora in varstva okolja naj se združi v enoten sistem** – oblikuje naj se sistem varstvenega načrtovanja. (-)

1.10 **Preprečuje naj se doktrino parcialnega reševanja lokalnih razvojnih problemov**, uvede naj se regionalno raven načrtovanja. (*)

1.11 **Zagotovi naj se aktivno prostorsko načrtovanje** in tvorno reševanje aktualnih prostorskih problemov, ter spodbudi projektni, ciljno naravnani pristop k reševanju problemov. (*)

2. Predlogi ukrepov in sprememb:

2.1 **Izboljšanje prakse delovanja sistema – nadsektorsko odločanje. (+)**

Zagotoviti je treba odgovorno upoštevanje rokov in pooblastil ter učinkovito sodelovanje ministrstev in nosilcev urejanja prostora pri postopkih usklajevanja prostorskih aktov.

Glede na težave pri usklajevanju prostorskih aktov naj se ponovno vzpostavi inštitut nadsektorske oz. vladne službe za urejanje prostora, ki bo v javnem interesu vodila usklajevanje sektorskih interesov v smislu iskanja najboljših možnih prostorskih rešitev ter oblikovala celovite in uravnotežene predloge in spremljala stanje v prostoru ter ocenjevala prostorske razsežnosti posameznih politik in ukrepov vlade.

Vsaka odločitev o režimu v prostoru, posegu v prostor ali delovanju kateregakoli sistema, ki ima prostorske posledice, je 'de facto' dejanje urejanja prostora. Po načelu enakosti je treba zato zadeve, ki vplivajo na prostor, voditi po primerljivih postopkih ob upoštevanju minimalnih standardov vključevanja javnosti v odločanje. V sklopu prostorske zakonodaje (ZUrep-2?), je treba poseči v predpise vseh ostalih resorjev, ki določajo postopke z vplivi na prostor ter jih, upoštevajoč vse morebitne posebnosti, čim bolj poenotiti. Vse režime v prostoru in vsa dovoljenja za posege v prostor in njegovo rabo mora enotno urejati prostorski zakon, sektorski predpisi pa se morajo sklicevati nanj. Določitev kateregakoli prostorskega režima predstavlja prostorsko načrtovalski proces in mora potekati po vsebinskih in formalnih postopkih, ki so predpisani za prostorsko načrtovanje.

2.2 **Zakon naj podpre strokovnost pri rešitvah in delovanju v prostoru. (-)**

Pri pripravi prostorskih aktov in strokovnih podlag naj bo predpisano sodelovanje interdisciplinarne delovne skupine (sestava skupine naj bo vezana na problem). Predpisi naj postavijo minimalne vsebinske standarde glede priprave strokovnih podlag.

Zahteva po strokovnosti, ki lahko prinese kakovostne rešitve in odločitve, se mora nanašati tudi na potrebno strokovnost preostalih deležnikov – v javni upravi (na občinah spet uvesti inštitut občinskega urbanista in tudi recenzij, na upravnih enotah naj o gradbenem dovoljenju odločata strokovnjaka pravne in prostorske stroke), v javnih zavodih in na strani investitorjev in politike.

2.3 **Prenovi naj se SPRS in da pravo mesto PRS. (-)**

Glede na to, da bi priprava DSPN verjetno terjala veliko sistemskega dela, je smotno zagotoviti družbeni konsenz glede razvoja države, regij, občin - potrjene dolgoročne vizije. Zato je potrebno posodobiti dolgoročno razvojno vizijo prostorskega razvoja Slovenije (SPRS), prostorski red (PRS) pa postaviti v sistem na pravo mesto. Le na osnovi prepričljivih vizij, ki bodo politično potrjene, lahko učinkovito načrtujemo razvoj v prostoru. Pred posodobitvijo SPRS bi bilo treba pripraviti kakovostno strokovno oceno izvajanja v preteklem obdobju.

2.4 Planski del OPN naj se loči od izvedbenih pogojev. (*)

OPN je preobsežen in preveč kompleksen, saj vključuje planski in izvedbeni del, kar ni sprejemljivo. Praksa kaže, da so njegova priprava, pa tudi spremembe in dopolnitve preobsežne in dolgotrajne. Strateški del, ki določi dolgoročne rešitve, in določitev namenske rabe prostora v izvedbenem delu, naj se pripravlja po sedanjem postopku (ob nujni uvedbi nadsektorske komisije oz. podobnega inštituta).

Prostorski izvedbeni pogoji pa naj se pripravljajo in tudi spreminjajo ter dopolnjujejo po krajšem in enostavnejšem postopku, ki velja za izvedbene prostorske akte (OPPN), saj gre za isti nivo prostorske dokumentacije.

OPN naj se redefinira in postane samo planski akt. Hkratno sprejemanje strateškega in izvedbenega dokumenta namreč v praksi vodi v podrejanje dolgoročnih strateških opredelitev vsakokratnim kratkoročnim investicijskim nameram, kar je nesprejemljivo. Brez predhodnih strateških opredelitev, o katerih obstaja v družbenem okolju določena stopnja konsenza, se ni mogoče opredeljevati do posameznih investicijskih pobud.

2.5 Upravljanje pobud naj bo v luči uresničevanja ciljev prostorskega razvoja. (*)

V postopku priprave OPN naj se sistemsko dorečeta teža in način obravnave posameznih razvojnih pobud. Izražene pobude so informacija pripravljavcu o interesih in težnjah v prostoru. Praksa pa se razvija v smer obravnavanja vsake posamezne pobude, s čimer prihaja do izgube celovitega pogleda, ki bi moral biti imperativ kakovostnega prostorskega načrtovanja. Upravljanje pobud mora izhajati iz celovite in enotne politike upravljanja pobud, ki v osnovi temelji na: oblikovanju jasnih ciljev prostorskega razvoja občine, vrednotenju prostora in določanju smeri prostorskega razvoja, ugotavljanju izraženih potreb (pobud) in vključevanju slednjih v projekte, ki so usklajeni s cilji prostorskega razvoja.

Ključen je torej preskok s pojma pobude, vezane na fizično zemljišče v naravi, na pojem podajanja potreb. V luči uresničevanja ciljev prostorskega razvoja bi lokalne oblasti podane potrebe morale bodisi usmerjati v za to ustrezna območja bodisi jih vključevati kot zgolj informacijo o potrebah na listo programov, za katera bodo območja šele iskala.

2.6 Določi se možnost komisijskega ugotavljanja skladnosti z OPN, PIP in OPPN. (-)

S tako obsežnim prostorskim aktom, kot je OPN, ni mogoče vnaprej doreči odgovorov na vsa (obstoječa in prihodnja) vprašanja. V primerih, ko nastane dvom o skladnosti posega v prostor s prostorskim aktom, naj se uvede postopek ugotavljanja te skladnosti in predvidi možnost dopustitve rešitve, ki odstopa od sprejete s prostorskim aktom, če z njo ni prizadet javni interes. Tak postopek naj bo bistveno krajši od postopka spreminjanja prostorskega akta, vendar postopkovno dorečen. Zato se za potrditev ali sprejem strokovnih odločitev (ki jih pripravijo in strokovno utemeljijo prostorski načrtovalci) v takih primerih predlaga urbanistična komisija, sestavljena iz predstavnikov stroke, pristojnega občinskega urbanista in pristojne upravne enote. Komisija se sestane na predlog občinskega urbanista ali investitorja ali upravne enote. Drugo stopnjo predstavlja obvezna razlaga prostorskega akta, o kateri odloča občinski svet oz. oblike precedenčnega prava.

2.7 Prostorsko načrtovanje in izdajanje dovoljenj naj se sistemsko povežeta. (*)

Pri pripravi prostorskih aktov naj se zagotovi boljšo informiranost o postopkih in možnih zapletih po sprejetju odlokov oz. uredb. Poveča naj se možnost vplivanja občin na dovoljevanje posegov v prostor in vzpostavi ustrezno pravno podlago za uveljavljanje arbitrarnih strokovnih mnenj (npr. občine, prostorskih načrtovalcev) glede odločitev o posegih, ureditvah in gradnjah, ki niso nedvoumno in dokončno določene v uredbah o DPN in odlokih o OPN in OPPN.

2.8 Uvede naj se davek na spremembo namenske rabe prostora. (-)

V postopkih sprememb namenske rabe prostora se lastniku vrednost zemljišča zaradi spremembe iz kmetijskega ali gozdnega v stavbno bistveno poveča. Ta velika dodana vrednost je ključni vzrok za nevzdržne pritiske posameznih investitorjev na občinske uprave in prostorske načrtovalce ter druge akterje v postopkih priprave prostorskih aktov. Hkrati »neobdavčena« dodana vrednost povzroča zastoj v pričakovanem prometu z zemljišči. Zato je nujno potrebno uvesti ustrezno obliko davka na povečano vrednost zemljišča.

Druga opcija je t.i. pogodbeni urbanizem, pri katerem se pobudnika (potencialnega investitorja) zaveže, da bo sprememba namenske rabe zares dosegla svoj namen. Zasebni pobudnik mora stopiti v aktiven obligacijski odnos z občino, nadzor pa naj izvaja pristojno ministrstvo tudi z vpogledom v obligacijsko razmerje (kot pri zgledih v tujini). Pobudnika se zaveže glede rokov, prispevanja v javno korist, vse s ciljem celovitega, zaključenega in kvalitetnega posega.

2.9 Vzpostavijo naj se učinkoviti mehanizmi aktivne zemljiške politike. (*)

Nekatere mehanizme in ukrepe aktivne zemljiške politike je uvedel Zakon o urejanju prostora (2002), vendar niso dovolj učinkoviti in so premalo uporabljeni. Problem ni samo zakon, ampak predvsem odnos do prostora in okolja kot javne dobrine v odnosu do zasebne lastnine, kljub načelu prevlade javnega interesa, vgrajenemu v zakon. Ustreznih operativnih ukrepov nimamo, obstoječih pa ne uporabljamo. Treba je vzpostaviti učinkovite zemljiške ukrepe, ki bodo povsem operativni na vseh ravneh (prostorsko-načrtovalski, v upravnih postopkih, gradnji). Takšni ukrepi morajo poseči tudi v predpise izven ZPNačrt in ZGO (npr. Obligacijski zakonik, Zakon o upravnem postopku, geodetski predpisi, stvarno pravo). Pomembni ukrepi bi lahko bili npr.: dosledna parcelacija gradbenih parcel, dosleden vpis služnosti, vključno s finančnimi posledicami, celoten finančni sistem odškodnin in olajšav za udejanjanje javnih koristi, odmera komunalnega prispevka ob opremljanju in ne ob gradnji objekta, posebni postopki urejanja lastništva za rabo v širšem skupnem interesu, ipd.

2.10 V zakonu naj se opredeli gradbena parcela. (+)

Gradbeno parcelo je nujno ponovno zakonsko opredeliti, obenem pa voditi evidenco »porabljenih« gradbenih parcel. Parcelacije stavbnih zemljišč naj bodo dovoljene le na podlagi predhodne odločbe, določil izvedbenega prostorskega akta ali soglasja občine, če ima to soglasje podlago v načrtu parcelacije. Novogradnje se dopustijo le na zemljiščih z urejenimi mejami. Stavbe se evidentirajo s pripadajočo gradbeno parcelo vred. Evidenca gradbenih parcel naj bo vezana na izdana upravna dovoljenja, hkrati tudi v povezavi z informacijskim sistemom.

2.11 Vzpostavi naj se prostorski informacijski sistem – PIS. (-)

Na MzIP naj se v čim krajšem času vzpostavi PIS. Pri pripravi standardov za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja in graditve objektov naj sodeluje stroka iz prakse. Predlaga se standardizacija informacijske oblike prostorskih načrtov in projektne dokumentacije. Preko državnega PIS naj se omogoči javni, brezplačen in neomejen dostop do informacij in zbirk o načrtovanju prostora, omejitvah v prostoru in predvidenih posegih v prostor, vključno z gradbenimi dovoljenji, ter podatkov o postopkih priprave. Vzpostavljen PIS in stalno nadgrajuje s ciljem spremljanja stanja v prostoru. Vsebovati mora podatke vseh nosilcev urejanja prostora, ki parcialno vsak za svoj segment vodijo podatke. Zagotoviti je treba vsebinsko, pa tudi tehnično (topološko) pravilnost podatkovnih baz. V času do vzpostavitve PIS je treba zagotoviti, da bodo tako urejene podatkovne baze zagotavljali vsi nosilci urejanja prostora.

2.12 Uredi naj se sistem javnega naročanja. (-)

Veljavni sistem javnega naročanja ne omogoča izbire kakovostnih izdelovalcev, saj je absolutno prevladujoči kriterij najnižja cena. Predlog za preureditev sedanjega sistema se med drugim povezuje z zahtevo po večji strokovnosti. Ob sedanjih nižanjih ponudbenih cen in posledično kakovosti projektov je določilo najnižje cene sporno, škodljivo in bo lahko postalo nevarno za varnost in zdravje ljudi. Uvesti je treba javno priznane standarde vsebin storitev planiranja in projektiranja, merila za zagotavljanje kakovosti in vrednotenje teh storitev ter prepoznavanje neprimerno nizke ponudbe. Izboljšati je treba kakovost projektnih nalog v razpisnih gradivih.

2.13 Izboljšata naj se nadzor in sankcioniranje. (-)

Vzpostaviti je treba učinkovitejše instrumente za nadzor nad izvajanjem in uvesti ustreznejši sistem sankcioniranja v primeru neupoštevanja določil prostorskih aktov in gradbenih dovoljenj.

2.15 Spodbuja naj se kakovostna kultura gradnje. (-)

Pri prenovi zakonodaje si je potrebno zastaviti tudi višje cilje pri doseganju večje kakovosti gradnje. Z enakim deležem vgrajenih gradiv in z večjim deležem vgrajenega znanja ter priprave na gradnjo je možno doseči preobrat na področju, ki ga lahko imenujemo **kultura gradnje**. Ta pojem vsebuje veliko vidikov, od spremembe uveljavljene samograditeljske miselnosti, višje okoljske in (krajinsko) arhitekturne ozaveščenosti, doveznosti za ambicioznejše pristope in rešitve ter korenite spremembe naročniškega in javnonaročniškega ravnanja v smeri omogočanja in zahtevanja kakovosti v vseh fazah in segmentih priprave za gradnjo, gradnje in uporabe skozi ves življenjski cikel.

Zahteve in predpisi za URE in OVE ne bodo podale zadovoljivih rezultatov, če ukrepi ne bodo del usklajenega timskega dela in ravnanja strokovnjakov opremljenih z znanji, izkušnjami in pripravljenostjo na timsko delo. Pri tem je treba slediti ciljem, pri katerih kakovost ne pomeni le ustreznih faktorjev, skladnih s predpisi in čim bolj kompaktnih volumnov stavb, ampak upošteva arhitekturne, krajinsko-arhitekturne in prostorske vrednote v razponu od umestitve, funkcionalnosti, gospodarnosti do umetniškega vidika gradnje. Pri tem mora biti tudi

zagotovljena kakovost storitev, kakovost vodenja procesov, dokumentacije in gradnje, kar bo v sozvočju pripeljalo do gospodarnejšega vodenja investicij, upravljanja z viri in davkoplačevalskimi sredstvi. Vsega tega ne bo možno doseči brez korenitega zasuka pri konceptu javnega naročanja

2.15 Sistemsko naj se reši problematiko nedovoljenih (črnih) gradenj. (-)

Nedovoljene gradnje so slovenska posebnost, ki jo država vzdržuje z občasnimi paketi »amnestije« oz. legalizacij. Vzroki za te pojave so različni, med drugim tudi v zapletenosti postopkov za legalne gradnje. Sistemska ureditev črnih gradenj mora biti intervencijska in enkratna ter posledično striktno ločena od sistemske zakonodaje. Po sistemski ureditvi, torej legalizaciji primernih in odstranitvi neprimernih nedovoljenih gradenj, je treba institut legalizacij ukiniti. Nelegalne gradnje naj se sistemsko obdelajo na osnovi poenotenih kriterijev, z vključevanjem lastnikov v postopke (tudi finančno). Morebitna legalizacija nelegalnih gradenj naj predstavlja predvsem sanacijo le-teh. Sanacija mora biti najmanj oblikovna, komunalna in energetska. Sredstva za sanacijo zagotavlja posameznik (z lastnim vložkom) in družba iz namenskih sredstev zbranih preko odškodnin za legalizacijo in uzurpacijo. Takšna sanacija bo predstavljala obenem tudi gospodarski program, ki bo zaposlil del gradbene stroke, ki je trenutno v veliki krizi (projektanti, obrtniki, samozaposlovanje). Zato se ga lahko uporabi kot protikrizni ukrep za zagon gospodarstva, ki bo imel poleg gospodarskega učinka tudi izrazito pozitivne učinke na red v prostoru.

2.16 Uvede naj se sistem spremljanja stanja v prostoru. (-)

Vzpostavitev sistema spremljanja stanja v prostoru je ključnega pomena za kakovostno prostorsko načrtovanje, ki bo usklajeno med razvojnimi in varstvenimi zahtevami. Tak sistem predstavlja enega izmed pomembnejših instrumentov za prepoznavanje neželenih odstopanj od začrtanih ciljev razvoja.

Na sistemski ravni je treba spremljanje stanja v prostoru ponovno vpeljati v zakon (ukinjeno s sprejemom ZPNačrt v letu 2007), na operativni ravni pa določiti vsebine, obseg in nivoje spremljanja, določiti obseg kazalnikov za spremljanje stanja v prostoru, vzpostaviti prostorski informacijski sistem ter doreči vsebino, obliko in način ter nosilce poročanja.

2.17 Uvede naj se regionalna raven prostorskega načrtovanja. (+)

Po vzpostavitvi (pre)velikega števila občin je odsotnost regionalne ravni postala zelo velika pomanjkljivost v sistemu urejanja prostora. Zaradi prostorske razdrobljenosti se ob pripravi OPN izgublja celovit pregled nad prostorom, potrebami in možnostmi regije. Za boljše uresničevanje strateških ciljev regije in racionalne rabe prostora naj se ponovno uvede regionalni prostorski plan, ki bo na strateški ravni začrtal smeri razvoja regije in bo predstavljal vmesno raven med DSPN in OPN.

Mnoge občine imajo težave z zagotavljanjem kadra, znanj in sredstev za kakovostno prostorsko načrtovanje, pa tudi druge dejavnosti na področju urejanja prostora, sedanja ureditev pa vodi v neracionalno porabo sredstev in tudi v slabše rešitve v prostoru. Ker regije niso ustanovljene kot administrativne enote, naj se uvedejo »regionalne pisarne« za področje urejanja prostora (strokovno usposobljen kader za vodenje postopkov in svetovanje občinam, racionalnejša poraba sredstev za spremljanje stanja v prostoru, poznavanje prostora in deležnikov v prostoru regije, vodenje DPN-jev).

2.18 Postopek CPVO naj se sinhronizira s pripravo prostorskih aktov. (+)

Zagotoviti je treba stvarno strateško raven ocenjevanja vplivov na okolje (presojeti politike, programe, alternative na hierarhično višjih načrtovalskih ravneh) in preoblikovati ocenjevanje (iz sedanjega zgolj verifikacijskega dokumenta) v optimizacijsko opravilo in v celovit proces, smiselno vpet v sistem obravnave vplivov na družbo, gospodarstvo in okolje/prostor, vključno z racionalizacijo gradiv in postopkov. Ukine naj se samostojni postopek CPVO, postopek presojanja vplivov na okolje naj se polno integrira v postopek priprave prostorskih aktov. Študija variant naj se, podobno kot PIZ (v izogib nepotrebnih podvajanj dela in postopkov), šteje za okoljsko poročilo. Odločitev o sprejemljivosti vplivov planov na okolje se z ministrstev prenese na neodvisen strokovni svet.

2.19 Uvede naj se aktivno varstvo, upravljanje in načrtovanje krajine. (-)

Sistematično naj se opredelijo instrumenti varstva krajine (sprejemanje in izvajanje aktov o zavarovanju posameznih območij ter PIP v prostorskih aktih), upravljanja krajine (upravljavski načrti, razvojni programi in projekti, finančni ukrepi, zemljiška politika) ter načrtovanja krajine (način rabe prostora ter izvajanje dejavnosti v krajini v prostorskih aktih). Posebni ukrepi, povezani s krajino, naj bodo obveza opredelitve ciljev kakovosti krajine za posamezne krajine,

obravnava krajine kot sistema, vzporedno s sistemom poselitve in infrastrukture, krajinska zasnova/načrt za pomembnejša krajinska območja kot vzporednica urbanistični zasnovi in/ali predpisana izdelava strokovnih podlag za obravnavo krajin v prostorskih aktih, predpisana regulacija s krajino povezanih vsebin v prostorskih aktih, opredelitev ali vzpostavitev nosilca urejanja prostora, ki bo pristojen za razvoj in ohranjanje kakovosti krajin. Razmislek o Zakonu o varstvu, upravljanju in načrtovanju krajine naj bo ob doslednem zagovarjanju celovitega prostorskega načrtovanja rezervni načrt.

2.20 Postopek priprave DPN naj se optimizira. (*)

Postopke priprave DPN se optimizira. V kolikor se ne izdeluje študija variant, se faza utemeljitve rešitve lahko združi s fazo priprave samega načrta, kar zlasti velja za postopek seznanjanja javnosti. V tem primeru se združita tudi fazi CPVO in PVO in za potrebe upravnih postopkov pripravi enotno gradivo.

Optimizacija postopka priprave DPN pa ne pomeni, da se DPN lahko zaključi že s predlogom najustreznejše variante (PNV) prostorskih ureditev državnega pomena. Praksa namreč kaže, da je v fazi od izbora PNV do sprejetja uredbe o DPN narejenih zelo veliko projektnih, okoljskih, prostorskih, tehničnih idr. preveritev, katerih medsebojno usklajevanje je zelo težavno, kompleksno in strokovno zahtevno. Zato mora biti ta faza del postopka priprave DPN, v katerem imata zelo pomembno vlogo tako koordinator in prostorski načrtovalec. V nasprotnem primeru bodo odločitve v tej fazi izključevale javnost (dosedanje javne razgrnitev osnutka DPN) in bodo le v pristojnosti investorjev in projektantov, ki pa praviloma nimajo celovitega pogleda na reševanje prostorske problematike in tudi niso pristojni za uveljavljanje javnega interesa.

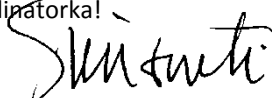
2.21 Postopek čezmejne presoje vplivov na okolje naj se optimizira. (-)

Za plane, ki bi lahko pomembno vplivali na okolje v sosednjih državah ali drugih državah članicah EU, se mora izvesti postopek čezmejne presoje vplivov na okolje. Potrebno je jasno določiti, aktivnosti, obveznosti in roke sodelujočih v postopkih čezmejne presoje in sicer ko RS sodeluje v postopkih čezmejne presoje sosednje države in ko mora RS predstaviti vplive na okolje v tujini.

Za partnerje Odgovorno do prostora!

Mag. Maja Simoneti

Koordinatorica!

Posredovano:

- tanja.bogataj@gov.si, luka.ivanic@gov.si, alenka.kumer@gov.si;
- gp.mzip@gov.si;
- partnerji OdP! in spletna stran OdP!.

-

Projekt Odgovorno do prostora! je način organiziranega prizadevanja civilne družbe za spremembe v urejanju prostora v Republiki Sloveniji. Partnerji projekta se že tri leta organizirano odzivajo na stanje v prostoru in na posege v zakonodajni okvir ter komentirajo različne programe in dokumente, ki posegajo v sistem urejanja prostora in graditve objektov ter tako opozarjajo za prostor in graditev pristojnega ministra ter Vlado RS na probleme in pozivajo k pripravi učinkovitih novih rešitev.

Partnerji Odgovorno do prostora! so: Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Inženirska zbornica Slovenije, Inštitut za politike prostora, štirje člani Univerze v Ljubljani: Oddelek za urbanizem Fakultete za arhitekturo, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Oddelek za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, Društvo krajinskih arhitektov Slovenije, Društvo urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije, Društvo arhitektov Pomurja, Zveza geodetov Slovenije, Zavod za prostorsko kulturo Trajekt. OdP! kot projektni način sodelovanja strokovne javnosti je v izhodišču podprlo preko 200 posameznikov, ki strokovno delujejo na področju urejanja prostora.